

سرگرمی‌های ریاضی

سرگرمی‌های ریاضی

نوشته: پاول وادرلیند

مترجم: لطف‌الله همایون

ناشر: انتشارات مدرسه (۰۳۲۴-۸۸۸۰۰-۰۲۱)

جلد اول سرگرمی‌های ریاضی در سال ۱۳۸۳ چاپ شد و جلد دوم آن به تازگی از چاپ درآمده است و این نشان می‌دهد استقبال از جلد اول خوب بوده که مترجم به ادامه کار همت گماشته است. نویسنده کتاب، وادرلیند، استاد دانشگاه استکهلم، پایتخت سوئد است و کتاب نیز از زبان سوئدی ترجمه شده است.

به نظر ما این دو کتاب می‌تواند برای دانش‌آموزان علاقه‌مند به ریاضی برای سال‌ها مفید واقع شود، زیرا در آن انواع مسائل آسان و مشکل وجود دارد که چه بسا شما در سال‌های آخر دبیرستان و حتی دانشگاه بتوانید جواب آنها را پیدا کنید. اما به هر حال بسیاری از مسائل و معماها هم از همین حالا، البته برای کلاس سومی‌ها، جالب توجه و زیباست.

نکته‌ای که آقای وادرلیند در مقدمه کتاب دوم به آن اشاره کرده مهم است. او گفته است از خواندن سؤال‌ها یا معماهایی که به نظر تان سخت می‌آید خسته نشوید و فوراً به بخش پاسخ‌ها نروید، بلکه مسئله را در ذهن خود نگه دارید و پیوسته روی آن فکر کنید تا خودتان به جواب برسید.

اکنون برای نمونه چند سؤال ساده‌تر از این دو کتاب را برایتان می‌آوریم. جواب دوتا

را خودمان می‌دهیم و جواب سومی را شما پیدا کنید.

۱. اگر عددهای دو رقمی را به دو گروه تقسیم کنیم تعداد عددهای کدام گروه بیشتر است؟ آنهایی که رقم اولشان بیشتر از رقم دوم است یا برعکس؟ (مسئله ۱۸، جلد اول).

جواب. برای اینکه صورت این سؤال را بهتر متوجه شوید کلیه اعداد دو رقمی (۱۰ تا ۹۹) را ده تا ده تا زیر هم بنویسید و کمی در آنها دقت کنید، خواهید دید که ۳۶ عدد از این مجموعه، رقم اولشان کوچک‌تر از رقم دوم است.

۲. برای شماره‌گذاری صفحات یک کتاب از صفحه یک تا آخر، ۳۶۸۹ رقم به کار برده‌ایم. این کتاب چند صفحه دارد؟ (مسئله ۱۲۶، جلد دوم).

جواب. برای عددهای یک رقمی روی هم ۹ رقم به کار می‌رود. برای همهٔ دو رقمی‌ها $۹۰ \times ۲ = ۱۸۰$ رقم و برای همهٔ سه رقمی‌ها $۹۰۰ \times ۳ = ۲۷۰۰$ رقم و اگر به همین ترتیب پیش برویم خواهیم دید که مجموع صفحات کتاب ما ۱۱۹۹ است.

۳. سهراب، جلال و هادی برای سفر تهران - کرج و برگشت، اتومبیل یکی از دوستان خود را به امانت گرفتند. متأسفانه باک بنزین کاملاً خالی بود، اما سهراب یک گالن ۵ لیتری و جلال یک گالن ۴ لیتری پر از بنزین داشتند و این مقدار دقیقاً برای رفت و برگشت آن‌ها کافی بود. از آنجا که هادی آدم حساب‌دانی است، ۱۵۰ تومان بابت بنزین به دوستان خود داد. به نظر شما این پول چگونه باید بین سهراب و جلال تقسیم شود؟ (مسئله ۲۱۶، جلد دوم).